24 üncü Sene — Cumartesi 11 Nisan 1931 — No.—2407

Karagöz

Abone:
Türkiye için seneliği 3 liradır
Ecnebi memleketler için dolar kabul edilir.

Müdür ve Başmuharriri
Orhan Seyfi
Müessisi Ali Fuat Bey merhum

Idarehanesi:
İstanbul Vilâyeti karşısındaki hususî daire: Telefon: İstanbul: 413

Nushası 3 Kuruş — Cumartesi, Çarşamba günleri çıkar — Nushası 3 Kuruş

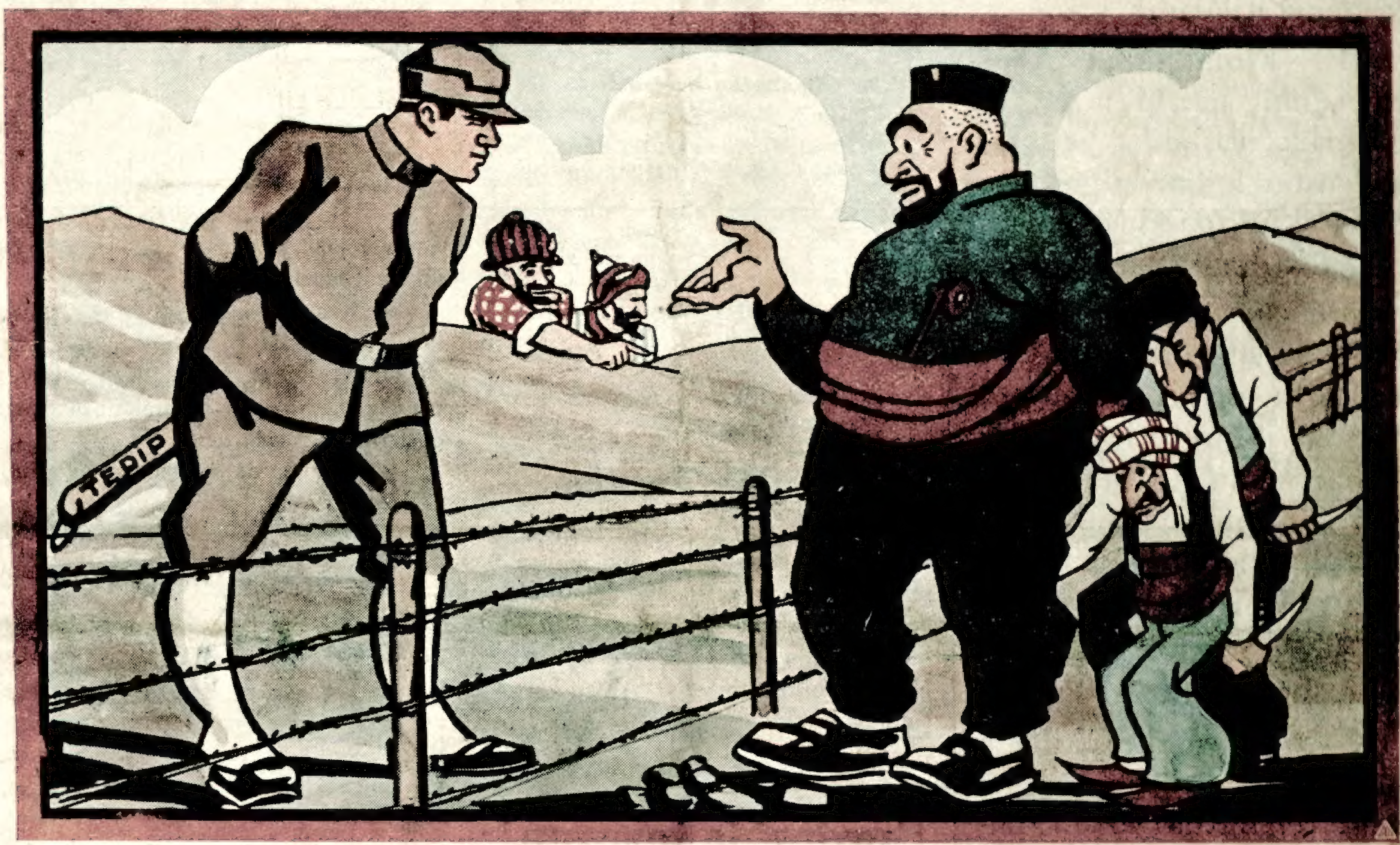

Iranlı komşu iğtişaşcıları koruyormuş, deniyor!

İranlı — Vay menim çığı çığı dadaşım, kahraman gardaşım, ille arkanda özümden ne saklirsen?.
Karagöz — Merak etme, dadaş, senin arkanda sakladıklarının hediyesi!.. Anlarsın ya!..

İran hududumuzda

Geçen sene (Ağrı) dan kaçan bazı Kürt eşkiyalarile Ermeni çetecilerinin İran toprağında silâhlanması hükûmetimizin nazarı dikkatini celbetti. Maksatlarının ne olduğu malûm olan bu heriflerin İran memurlarının gözü önünde silâhlanmasına itiraz ettik. Vakia hükûmetimiz icap eden tedbirleri almıştır, fakat dost ve komşu bir devletin buna müsaade etmesi elbette doğru değildir. San'atları eşkiyalık ve çapulculuk olan bu kabil herifler bize olduğu kadar İran için de zararlıdır. Bu çapulculardan bir kısmı İran kuvvetlerine de taarruz etti. Yapılan müsademede ikiye ayrılan bu güruhun bir kısmı İran içlerine kaçtı, 200 kadarı da yanlarında çoluk çocukları ve (200,000) liralık bir davar sürüsü olduğu halde hududumuza iltica etmek istedi. Fakat komşuluk hakkını gözeten kuvvetlerimiz bu çapulcuları yakalayıp İran hükûmetine teslim etti.

Komşumuzdan da aynı dürüstlük ve dostluğu bekleriz!

MUHAVERE

Hacıyvat — Dünya siyasetinden ne haberler var Karagözüm?

Karagöz — Son zamanların en mühim hadisesi Almanya ile Avusturya arasındaki gümrük ittihadı ile Fransa ile İtalya arasındaki deniz itilâfıdır.

H — Almanya ile Avusturya'nın aralarında bir gümrük ittihadı yapması neden bu kadar diğer devletleri kuşkulandırıyor?

K — Bu iktisadî birleşmeden sonra ilerde birde siyasî birleşme oluverecek diye korkuyorlar. Bu suretle Almanya kuvvetlenecektir. Almanya'nın kuvvetleneceğini düşününce aralarında kuyruk acısı olan devletler telâşa düşüyorlar.

— Peki, diğer devletler buna mani olamıyorlar mı?

K — Bu günkü itilâfta mevcut muahedelere uygun gelmeyen bir hal yok ki mani olmağa kalksınlar, ancak istikbali düşünerek endişe ediyorlar.

H — Fransa ile İtalya arasındaki deniz itilâfı ne oluyor, bunlar anlaşıyorlar mı?

K — Her iki devlette aralarındaki deniz rekabetinin sonu gelmiyeceğini anlıyorlar. İngiltere bu işin ucunun kendine de dokunacağını düşünerek meyanecilik ediyor, rivayete göre anlaşmanın esasları kurulmuş. Bundan bütün devletler memnun kalmalıdır, çünki bu suretle sulha doğru bir adım atılmış oluyor, Hacıyvat!

Beyahu!

Davullar çalıyor, koşuyor millet,
Sen de git reyini kullan beyahu!
İntihap gününü yaşıyor millet,
Sandığın başına yollan beyahu!

❁ ❁

Milleti kurtardı baştaki fırka,
Kara günlerinde o oldu arka,
Başkası kaptırdı kendini çarka,
Serbestçi söyledi yalan beyahu!

❁ ❁

Canımız fedadır millet yolunda:
Hepimiz yürürüz hizmet yolunda!
Hörmetle anılır devlet yolunda,
Çalışmıya fırsat bulan beyahu!

❁ ❁

Bu sefer, meb'uslar yurdu gezecek,
Köylünün derdini görüp sezecek,
Sizi etrafına alıp dizecek,
Kalmasın gaflete dalan beyahu!

❁ ❁

Üsenme reyini atmağa sakın,
Hemseri sandığa yakın gel yakın,
Millete baksana ediyor akın,
Yanılır uzakta kalan beyahu!

Âşık

Çok yazık!

Son zamanlarda yağan yağmurlar ve kopan fırtınaler fındık mahsulümüzü hasara uğrattı. Memleketimizin en nefis mahsullerinden olan fındıklarımızın bu suretle hasara uğraması bizi çok müteessir etti. Ah şu kararsız havalar ah!

Burdur'da feyezan!

Burdur'da bir feyezan başladı. (Susuz) denen yerden itibaren 3 kilometrelik şose ve bütün Bucak ovası su altında kaldı. Burdur — Antalye yolu kapandı, Kestel gölü boyuna büyüyor, Birçok evler su altında kaldı. Suların Bucak kazasını kaplamasından korkuluyor.

Amin!

İstanbul Belediyesi beş senelik faaliyet programını hazırladı. Yeni programda göze çarpan bütün ihtiyaçlar nazarı dikkate alındı. Bilhassa su, yol, hastahane inşaatile itfaiyenin islâhına ehemmiyet verilecek. Bütün sokak ve caddeler beş sene içinde parkeye ve bir kısmı da asfalta tahvil edilecek.

Bu duaya canü gönülden amin! deriz

FIKRA

Niye konuşur!

Geçenlerde Ankara'ya giden Darülbedayi bundan bir kaç sene evvel memleket dahilinde temsiller vererek bir seyahat yapmışlardı. Bu seyahat esnasında şirin Trabzonumuza da uğramışlardı. Öteden beri maruftur, Trabzonlular çok konuşur derler. Oyun esnasında Trabzonlu bir ihtiyar kadın hiç lâfın arkasını kesmeden boyna konuşuyormuş. Yanında oturan hanım, bu ihtiyar kadına:

— Konuşmayınız valde hanım burada konuşmak yasak!

Demiş. İhtiyar kadın, bunu söyleyenin dik dik yüzüne bakarak oyuncuları gösterip şu cevabı vermiş:

— Yasaktır da ha bunlar niye konuşuyırlar?

Damping!

Ticaret odası Rus'ların damping usulünün piyasamızdaki tesirleri hakkında bir rapor hazırlayıp ticaret vekâletine gönderdi. Bu rapora göre Rus çimentoları 125 Türk çimentoları 155 kuruşa satılmaktadır. Bu vaziyet karşısında Türk çimento fabrikalarının top atacağına şüphe var mı? Dostumuz Rus komşumuzun bizi zarara sokmak istemeyeceğini ümit ediyoruz. Dost dosta fenalık eder mi yahu!

Temizlik ister!

Asmaaltındaki zahire mağazalarına fareler hücum ederek çok zaraar vermişlerdir. Bir tüccar yüzlerce çuvalın fareler tarafından delindiğini ve bu yüzden ehemmiyetli surette mutazarrır olduğunu söylüyor. Dükkân sahipleri mağazalarının altlarını çimento ile örtecekler. Kiraya verilenlerin de bu yolda yapılması temin edilecek. Hakikaten Balıkpazarı ve Asmaaltında Bizans zamanından kalma hanlar ve bodrumlar var. Alış verişi çok ve sahiplerinin ekserisi zengin olan bu toptancı mağazalarını bir hale yola koymalı. Bu hem kendileri için faydalı, hem de şehir için bir temizliktir.

Tütüncülere yardım!

Hükûmet tütüncülere yardım edilmesine karar verdi. Bu karara göre rehin bırakılmış tütünler 3 sene zarfında ödenmek üzere inhisar idaresi tarafından satın alınacaktır. Sahiplerine bono verilecek, bu bonoları bankalar kabul edecektir. Bu karar yalnız 1 marta kadar bankalara rehin bırakılmış tütünler içindir. Bu tütünlerin kıymeti 4 milyon lira kadar tahmin olunuyor. Büyük zararlara uğramış tütüncülerimizi hükûmetimizin bu suretle himaye etmesine çok sevindik!

MONOLOK

Şişmanlar cemiyeti!

Istanbul'da bir şişmanlar cemiyeti var. Bu cemiyete girmek için en aşağı yüz kilo gelmek lâzım. Şişman deninice hatırınıza bedeni gibi ruhu da ağır insanlar gelmesin ha! Bunlar hafif ruhlu, bilgili, irfanlı kimselerdir. Bazı âlimler uzun uzadıya bu şişmanlık mes'elesini tetkik etmişler, görmüşler-

ki şişmanlar hep neş'eli, iyi kalpli, yumuşak huylu insanlardır. Şişmandan kavgacı, gürültücü, vurucu, kırıcı adam çıkmıyor. Hasılı şişmanların bir çok meziyetleri bulmuşlar. Şişmanlık iyi bir şey olmasa bile şişmanların iyi kalpli insanlar olduğu tahakkuk etmiş. Yalnız şu var ki şişmanlar zaifler gibi değildir. Zaifler için pek muvafık olan şeyler şişmanlara uymuyor. Meselâ: tramvaylarda, otobüslerde bir kişilik yerlere şişmanlar sığamıyor. Tiyatroda, sinemada da böyle! Fazla sıcağa da tahammülleri yoktur. Zaiflerin giyindikleri gibi giyinemezler. Her yerde saçılıp dökülmek isterler. Daha bunun gibi şişmanlığa mahsus bir takım haller olduğu için aralarında bir cemiyet yapmışlar. Bu suretle şişmanların hukukunu muhafazaya çalışıyorlar. Şişmanlar her şeyden başka zevk sahibidirler. Eğlenceyi, seyahatı pek severler. Bizim şişmanlar cemiyeti bu yaz için gayet ucuz bir Avrupa seyahatı hazırlıyormuş. Dünyanın en güzel yerlerine gidip eğlenecekler, meşhur deniz hamamlarında keyif süreceklermiş. Evvelce temmuz sıcağında buram buram ter dökerken biz onlara acıyorduk, bu sene de onlar bizim halimize acıyacaklar. Şişmanlar her şeyden başka akıllı adamlarmışda, Aferin doğrusu!

Vah, vah!

Geçen gün Haliç şirketinin 11 numaralı vapnru Cibali iskelesine yanaşacağı sırada vapurun çımacısı Satılmış iskeleye çıma atarken nasılsa muvazenesini gaip etmiş, iskele ile vapurun arasına düşmüş. Bu sırada vapur manevra yaptığından çımacı kurtarılamamış, iskele ile vapur arasına sıkışarak ezilmiş. Satılmış hemen Musevî hastahanesine kaldırılmış isede orada ölmüştür. Bu biçare çımacının ailesine idare yardım etmelidir.

18 bomba!

Küçük Mustafa paşada bir balıkçının evinde 18 bomba bulundu, yapılan tahkikatta bu bombaların balık avında kullanılmak üzere saklandığı anlaşılmıştır. Bunu saklıyan adam, acaba bombayı kestane fişengi mi sanıyor? 18 bomba maazallah, balıkçıyı, evile beraber havaya uçuruverir!

Tramvaya atlarken!

Geçen gün Edirnekapısından Sirkeciye gelmekte olan bir tramvay Çembeerlitaştan geçerken İran'lı Sefer tramvaya atlamak istedi düştü. Ayaklarının parmakları kesildi. Şimdiye kadar tramvaya asılmaktan ve tramvaya atlamaktan pekçok kazalar oldu, birçok defa bunlar menedildi, fakat bu memnuiyet şiddetle tatbik edilmediği için hükümsüz kaldı. Tramvaydan atlıyanlar, tramvaya asılanlar kim olursa olsun cezasız bırakılmazsa bu kötü adetten vaz geçilir. Eğer şirketin bu hususta müsamaha ettiği görülürse onu da cezalandırmalı. Yoksa bunun önüne geçilmez!

Öğreniversin!

Bursa vilâyet meclisi azasından Hoca Tayfur Efendinin Türkçe okuyup yazması olmadığı ihbar edilmiş. Dahiliye Vekâletince mes'elenin iç yüzü tahkik ediliyormuş. Herhangi bir kimse, okuyup yazma bilmediği halde bir çok meziyetlere sahip olabilir. Fakat meclisi vilâyet azasından bir zatın okuyup yazması olmaması şaşılacak şeydir. Hele bu zat bir Hoca Efendide olursa! Eğer bu haber doğru ise Hoca Ffendinin inat edip yeni harefleri öğrenmediğine hükmetmek icap ediyor. Hoca Efendi, inattan vaz geçip yeni harefleri öğreniversin! Türk alfabesini bellemek, (nasara, yansuru)yu ezberlemekten güç değildir!

Meb'usluk

Meb'us olmak isteyenlerin listesi tetkik ediliyor. Ayın 18 veya 20 sinde namzet listesinin ilân edileceği söyleniyor. Meb'us olacak zevat hakkında bazı tahminler yapılıyorsada hiç birisi doğru değildir. Bugün kimlerin meb'us namzedi seçilip kimlerin seçilmiyeceği (sakalım akmı, karamı?) misalidir. Ancak liste ilân edildiği zaman belli olacaktır.

Cehalet yüzünden!

Tosya'da Ali Ahmet isminde biri aktardan solucan ilâcı alarak içmiş. Biraz sonra sancılar içidde kıvranarak ölmüştür. Bu fen asrında doktoru bırakıptа ilâç almak için aktara, kökçüye gidenlerin akıbeti budur!

İlk tahsil!

Millet meclisi ilk tahsilin Türk mekteplerinde olacağına dair bir kanun kabul etmişti. Yeni kanun bu sene tatbik edilecektir. Önümüzdeki ders yılından itibaren ecnebî mekteplerinin iptidaî sınıflarından birer sınıf kaldırılacak ve akalliyet mekteplerinde de derslerin daha ziyade Türkçe olarak okutulması temin edilecektir. Ecnebî mekteplerinden açıkta kalacak muallimler resmî mekteplerde açılacak şubelere yerleştirilecektir. Türkiyede doğup büyüyüpte Türkçe bilmemek maskaralığına artık bir nihayet vermeliyiz!

Buğday bolluğu!

Buğday mahsulümüz yıldan yıla bollaşıyor. 927 de 1 milyon küsur ton buğday olmuştu, 928 de bu miktar 2 milyona çıktı, 930 da ise 3 milyona yaklaşmıştır. Bu senede mahsulün bereketli olduğu sövleniyor. Hayat bir ekmek kavgasından ibarettir. buğday bol olursa ekmek ucuzlar, geçimde o nisbette kolaylaşır.

MEMLEKET HABERLERİ

931 Kraliçesi

Geçen gün Avrupa'dan avdet eden güzellik kraliçemiz Naşide hanım akrabalarile beraber

İstanbul Muhtelit Takımı

İzmir muhtelitine karşı 2 — 3 ile galip gelen İstanbul muhtelit takımı

Coğrafya Mütehassısları

Fransız coğrafya mütehassısları tetkikatta bulunmak üzere şehrimize gelmişlerdir

Bursa Kız Enstitüsü

Bursa kız enstitüsü muallimlerile beraber talebe bir ders esnasında

Türk Polisine Verilen Madalya

Alman polislerinin Türk polisine verdiği madalya

İstanbul İzmir Maçı

İstanbul muhtelit kalesinde tehlikeli bir anda çekilen bir enstantane

Karilerimize!

Geçen nushamızda kuponlar hitam buldu. 16 Nisan 931 akşamına kadar kuponlar tebdil edilecektir. Uzakta bulunan karilerimize bize eskisi gibi yalnız 1 numaralı kuponu göndersinler, müsabakaya bu suretle iştirak etmiş olurlar. Diğerlerini sonra gönderirler.

TÜRKİYE SANAYİ ve MAADİN BANKASI
Fabrikalarına ait
YERLİ MALLAR PAZARI

Mağazada münhasiren yerli fabrikalar mamulâtından ipekliler ve döşemelikler, yünlüler, battaniyeler, kalın bezler metin ve zarif bavul ve çanta kunduralar ve saire toptan ve perakende olarak satılır

Türkiye Cumhuriyeti
Merkez Bankası
Devletimizin en büyük millî ve malî müessesesi
15 Nisana kadar devam etmek üzere yeni ve ecnebi büyük bankaların işlerinde umum hisse kaydı muamelesi açılmıştır. İstifade ediniz.

Çocuklarınıza en münasip hediye

İşBankası
Kumbaralarıdır.

SİNEMA

Al Jolson

Caz şarkıcısı Al Jolson sinema tarihine ismi geçecek bir adamdır. Çünkü bu dünyada ilk sesli film olan "Caz Şarkıcısı„ filmini o oynamıştır. Demek ki sinema aleminde husule gelen müthiş inkılâp Al Jolson'un bu filmi ile başlamıştır. Bu san'atkârın ikinci filmi olan "Deli Şarkıcı„ da şehrimizde son zamanlarda gösterilmiş ve çok beyenilmiştir. Kendisi Amerika'nın en meşhur caz şarkıcısı addolunur.

1930 Birincilerinden

Amerika sinema san'atı akademisi 1930 senesinde en çok muvaffak olan kadın yıldızın Norma Şirer olduğuna karar vermiş ve kendisine bu intihabın bir hatırası olmak üzere küçük bir heykel hediye etmiştir. Yukarıdaki resim Konrad Nageli Norma Şirer'e heykel verdiğini gösteriyor.

Şövalye Sinemaya Nasıl Başladığını Anlatıyor!

Şövalye'nin karısı İvon Valle

Sevimli Fransız artisti Moris Şövalye sinemaya nasıl başladığını şöyle anlatıyor:

"Paris Gazinosunda çalışırken bir aralık film çevirdim. Amma görmelisiniz ne film... Öyle berbat, öyle berbat ki tasavvur edemezsiniz. Hem o zaman daha gençtim, belki daha yakışıklı idim. Fakat bu film olmadı, o kadar olmadı ki filmden tamamile soğdum.

Bir akşam locamda elbise değiştirirken yanıma bir iş adamı geldi, bana Holivud'ta film çevirmek üzere bir konturat teklif etti: Derhal reddettim. Adam bir daha geldi. Beni iknaa uğraştı: "Bir Amerika'lı konturatçının eline düşersen adam seni ne yapar yapar bir şey'e benzetir!„ dedi. Gene reddettim.

"Bu sırada yanımda bulunup adamla konuştuklarımızı işiten bir arkadaş, adam gittikten sonra bana dedi ki:

" Ayol bu adam kim biliyormusun! Meşhur sinema yıldızı Norma Şirer in kocası İroninğ Talyerg...„

Bunun üzerine Şövalye arkasından koşup adamı odasına getirmiş ve netice de anlaşmışlar.

Moris Şövalye iyi bir aile babası olacak sıfattadır. Kendisi: "Çocuğum olmadı, diyor, fakat olmasını isterim.„

Şövalye Londra'da Dominion tiyatrosunda oynamak için haftada 4.000 İngiliz yani 40.000 Türk lirasından fazla para almıştır. Fakat "haftada 4.000 İngilizlik yıldız„ diye ismi çıkmasından hiç memnun değildir. Kendisi: "Bana böyle fiyat konulması fena halde gücüme gidiyor! diyor. Bundan sonrasına da yalnız bir film yapacağım, fakat buna son derece itina edeceğim. Geri kalan zamanımı da, dünyada unutulmadan evvel, dünyayı gezmeğe hasredeceğim!„

Resimde gördüğünüz kadın "Parisli Şarkıcı„ filminde kendisi ile beraber oynayan karısı İvon Valle'dir. Şövalye'nin solundaki adam da "Paris Resmi Geçidi„ filminin rejisörü meşhur Ernest Libah'dır.

Sinema Dedikodusu

John Barymore'un bir kızı dünyaya gelmiştir. Barymore'un zevcesi meşhur sinema yıldızı Dolores Kastelno'dur. Çocuğu ailedeki muhtelif isimlerin birleşmesinden hasıl olan uzunca bir isim konulmuştur. "Dolores„ annesinin, "Ethel„ Barymore'un halasının ismi, "Mae„ Dolores Kastelno'nun annesinin ismidir. Bu suretle çocuğa ailedeki kadın isimlerinden mürekkep olmak üzere Dolores-Ethel - Mae ismi konulmuştur.

İki yıldızın birleşmesinden hasıl olan bu kız çocuk da ileride ne olacak... Belki de bir kuyruklu yıldız olur!

Kocasile Beraber

Meşhur Alman yıldızı Marlen Ditrih'in tatil zamanını geçirmek üzere Holivud'tan Almanya'ya döndüğünü yazmıştık. "Mavi Melek„ filminin güzel yıldızı memleketinde yukarıdaki resimde birlikte gördüğünüz kocasına kavuşmuştur.

Şikâyetler

Malatya'da

§ Malatya zürraları namına Tahsin imzasile aldığımız bir şikâyet mektubunda deniyor ki:

1 — Malatya tütün inhisar baş memuru Şevki Bey haksızlık yapıyor. İleri gelen adamların ve eşrafın tütünlerini fakir zürraın tütünlerinden beş misli fazla fiyetle satın alıyor. Bizim gibi fakir zürraın tütünlerinden yüzde 80 istimale gayrı salih çıkarıyor.

2 — Memlekette memurlardan ahaliye kadar herkes kaçak tütün içiyor. Dahilde değil, harıçten bile tütün ve cıgara kâğıtları geliyor.

3 — Bayilerde satılan tütünler içilmiyecek kadar berbat ve küflenmiş bir haldedir.

Karagöz — Kariimizin şikâyetlerini halkımızın ve zürraımızın menfaati namına aynen yazıyoruz, doğru mu, yanlış mı bilemeyiz. Yalnız bu mes'eleler hakkında Maliye Vekâleti ile Tütün İnhisarının nazarı dikkatini celbediyoruz.

Sıhhi Nasihatler

Yazan: Doktor hafız Cemal

106 — Her hangi sağlam ve kuvvetli bir vücudun ihtiyacı olmadığı halde (çok besleneyim!) diyerek bol bol et, yumurta, havyar, balık yumurtası yiyecek olursa mide, barsaklar bozulur, karaciğer hastalanır, böbrekler fenalaşır, vücut tedricen zehirlenir.

107 — Taze üzüm başlı başına bir yemektir. Kuvvetli bir gıdadır. Bütün meyvaların padişahıdır, pehlivanıdır.

108 — Çok sinirli, evhamlı insanların hayalhaneleri çok işlektir. (Habbe) yi (kubbe) yaparlar. Çok rahatsız olurlar.

109 — Evhamlı insanları bir an evvel tedavi ettirmek lâzımdır. Çünkü kafasından kuruntu, fena fena hayaller, düşünceler kaldırılmazsa sonu fenedır. Ya delilik veya intihar!

23 Nisan

Çocuk haftasının ilk günüdür

Orman yangınları ile mücadele

1930 senesinde Amerika müttehidesinde orman yangını zayiatı yüzde seksen azalmıştır!

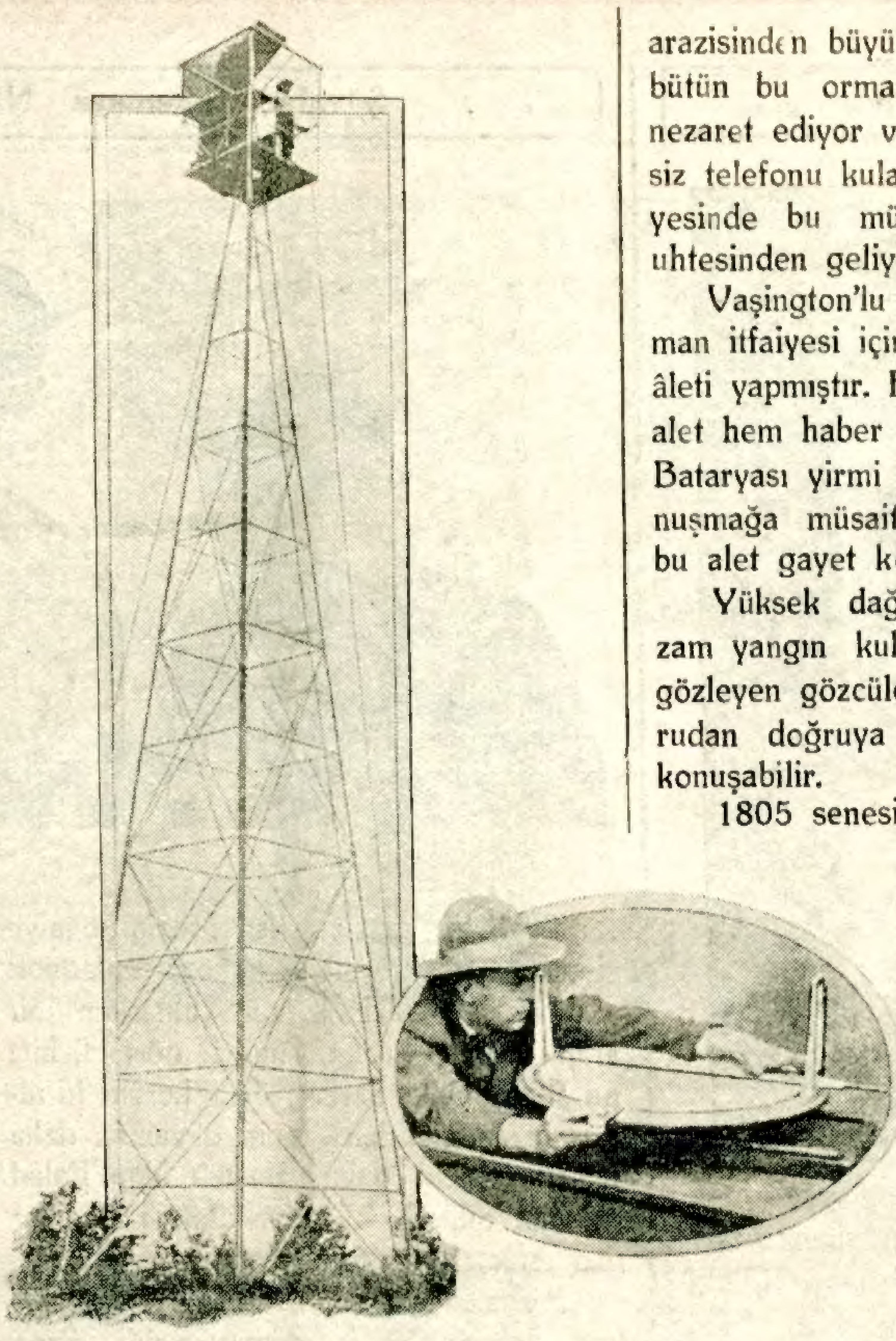

Amerika müttehidesinde orman yangınlarile mücadele eden "Müttehit Cumhuriyetler orman servisi" nin yirmi beşinci senei devriyesi münasebetile Amerika'da orman yangınları münasebetile Amerika'da orman yangınları yüzünden vukubulan zayiatın 1930 senesinde 1928 senesine nazaran yüzde 80 azaldığı haber veriliyor. Bu azalmanın sebebi son seneler zarfında orman yangınları söndürmek hususunda en yeni keşiflerden istifade edilmesi orman itfaiyesinin fennî vasıtalarla mücehhez makineli bir ordu haline sokulmuş olmasıdır.

İtfaiye teşkilâtında kullanılan tayyareler, uzaktan ses duyurmağa mahsus âletlerle, yangının yolu üzerine düşen ahaliyi ikaz ettikleri gibi itfaiye faaliyetini de gökten idare etmektedirler.

Harpte kullanılan tanklar cesametinde traktörler yangın hattını çiğniyerek ateşin sirayetine mani oluyorlar, seyyar telsiz telgraflar itfaiye efradına yangının gidişini dakikası dakikasına haber veriyor, gayet büyük tayyareler yangınla sarılan sahalardaki insanların imdadına koşuyorlar. İşte yeni itfaiye servisi bu şekilde çalışıyor.

Amerika müttehidesinde hükûmete ait 149 tane park var. Bu parkların mecmu mesahaları Kaliforniya hükûmetinin arazisinden büyük. Böyle olduğu halde bütün bu ormanlık sahaya 2700 kişi nezaret ediyor ve tayyareleri göz ve telsiz telefonu kulak olarak kullanmak sayesinde bu müthiş işin mükemmelen uhtesinden geliyor.

Vaşington'lu bir orman müfettişi, orman itfaiyesi için kabili nakil bir radyo âleti yapmıştır. Hususî bataryası olan bu alet hem haber alır, hem haber neşreder. Bataryası yirmi dört saat durmadan konuşmağa müsaittir. Öyle olduğu halde bu alet gayet kolay taşınabilir.

Yüksek dağ tepelerinde ve muntazam yangın kulelerinde orman yangını gözleyen gözcüler, itfaiye merkezile doğrudan doğruya telsiz ve telli telefonla konuşabilir.

1805 senesinde bu kuleler arasında ancak 500 mil uzunluğunda 3 telefon teli vardı. Şimdi bu uzunluk 35,600 mile çıkarılmıştır. Kuledeki adamların elleri altında telefon vardır. İlk yangın işareti üzerine derhal merkeze haber ve rebilirler.

Yangının yerini bulmak için resimde gördüğünüz şekilde bir alet icat edilmiştir. Bu aletin üstündeki demir kol dumanın çıktığı noktaya çevrilince yangının tam mevkii harita üzerine işaret edilir. Bu suretle gözcü itfaiye merkezi yangının hakikî mevkiini haber verebilir:

Yangının yerini bulmak için başka bir usul daha vardır. Muhtelif gözcüler yangını hangi istikamette gördüklerini merkeze haber verirler. Merkezde bu istikametler harita üzerine bir çizgi ile işaret edilir. Bu hatların birleştiği nokta yangının mevkiini gösterir.

Birkaç sene evvel Kolorodo'da çıkan bir orman yangını 2,500 akr mesahasında bir sahayı üç buçuk saat içinde silip süpürmüştü. Onun için yangın işareti verildikten sonra dakika ziyan etmeğe gelmez.

İtfaiye otomobilleri gayet hesaplı bir surette yapılmış orman yollarından yıldırım süratile yangın yerine koşarlar. 1905 senesinde orman yollarının mecmu tulü ancak 300 mil idi. Bu uzunluk 1930 senesinde 17,000 mile sıçramıştır.

İtfaiye otomobillerinden bir kısmının ayrıca şimendifer yollarından istifade ederek rayların üzerindede yürüyebilirler.

İtfaiye efradı gazolin makinelerinden çok istifade ederler. Bunlardan başka büyük traktörler icabında çalılık ve arızalı yerleri çiğniyerek efradin kolaylıkla geçebileceği yollar açarlar.

HASRET KAVUŞTURAN

§ Niğde vilâyeti Bor kazası hükûmet meydanında hafız Sami imzasile:

— 14 sene evel gaip olan dayım Raşit çavuşu arıyorum.

§ Beşiktaş'ta tramvay caddesinde 69 numaralı dükkânda kahveci Bulgaristan'lı Mustafa efendi imzasile:

— Bulgaristan'ın Nadar köyünden hicret ederek Balıkesir'e gelen ve arabacı İsmail efendi yanında çalışan Şakir efendiyi arıyorum.

§ Tokat'ta imam Ali ağa zade Hüseyin imzasile:

— Tokat vilâyetinin gönüllü közünde meskûn Batum'lu imam Ali ağa zade torunu 330 doğumlu Cemal oğlu Osman bir senedenberi gaiptir.

§ İzmit'te Ömer ağa mahallesinde 211 numaralı evde Emin imzasile:

Aksaray türbedarı merhum hacı Mehmet efendinin mahtumları Halit ve Cemal beyleri 25 senedenberi gaiptir, Onları arıyorum.

NELER OLUYOR?

Bin bir marifetli

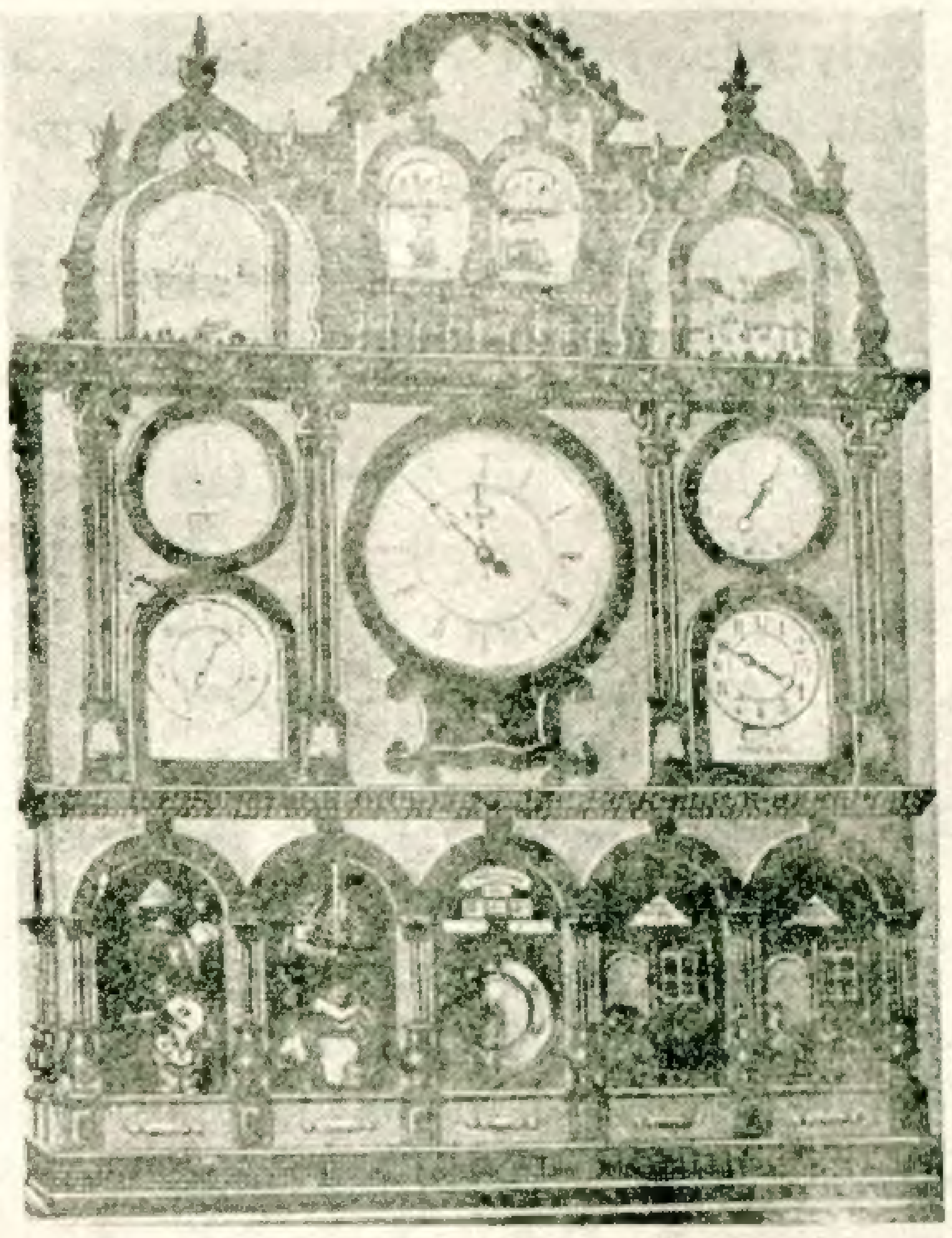

Viyana'da Frantz Tesar tarafından on iki senede yaptığı bu bin bir marifetli, saati, günü, ayı, burçları ayın ve güneşin hareketini, Londra'da, Prağda, Moskovada cari saati, daha buna benzer bir çok şeyleri kaydeder.

Ağaçtan Garaz

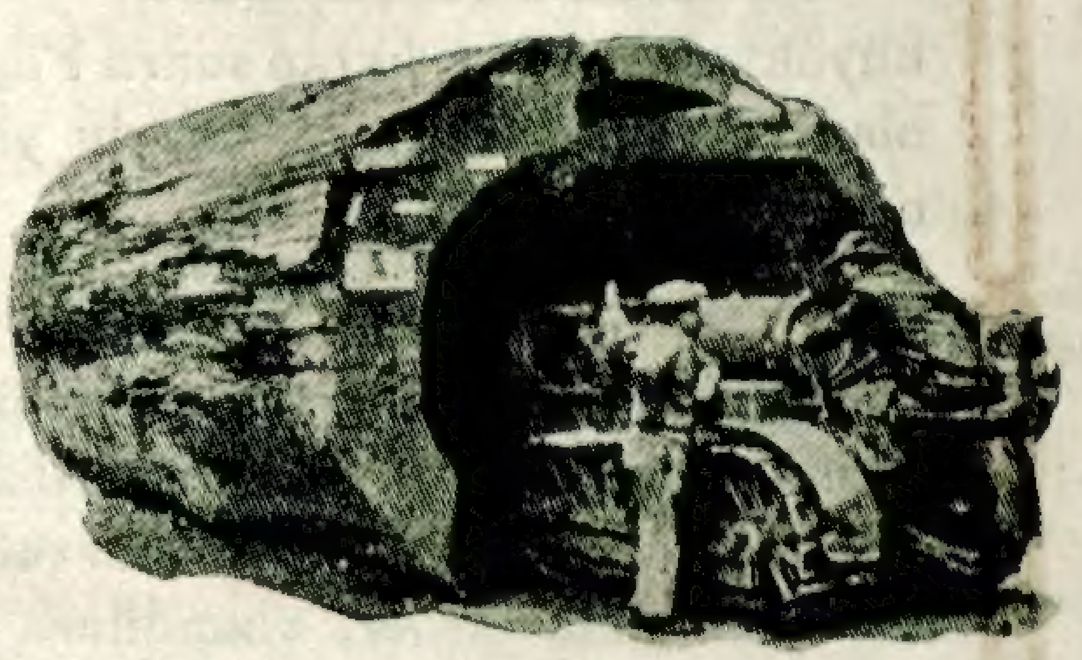

Kaliforniya'da Portersville, civarında Batch Parkta içi oyuk bir ağaç gövdesi garaj gibi kullanılıyormuş. Parkta kullanılan bir traktör resimde görüldüğü üzere oyuk ağacın içine çekiliyormuş.

75 kadem uzunluğunda ve 15 kadem nısıf kutrunda olan bu ağaç kütüğünün içi bir uçtan bir uca kadar yanmıştır. Bu gütük şimdiye kadar muhtelif suretlerde istimal edilmiştir. Ezcümle parkta kamp kuran kimseler ekseriya bu kökün oyuğunu ev gibi kullanırlar. Park muhafızları bu eski yadigârı büyük bir itina ile korurlarmış.

BİLGİ DAĞARCIĞI

Cavour

Meşhur İtalyan devlet adamlarından olan Kont de Cavour ("kavur„ diye okuyunuz) Viktor Emanuel zamanında başvekil idi. Kendisi Torino şehrinde doğmuştur. Cavour İtalyan ittihadını hazırlamıştır. Keskin ve ateşli bir zekâ, kuvvetli ve eğilmez bir idare sahibi olan Cavour o kadar çalışırdı ki günde uykuya ancak dört saat ayırabilirdi. Kendisini asaleti, bir de rahip cüppesi olmıyan bir Kardinal Richelieu (Rişliyö) ye benzetirler. Kont Cavour vefatına kpdar başvekâlette kalmış, dahilde sabit bir meslek takip etmiş, hariçte cür'et göstererek Fransa birleşmiş, Avusturya'ya karşı harp açmış, bu suretle İtalyan birliğine hizmet etmiştir. Zamanında küçük Sardunya büyük devletler arasına girmiştir. Cavour Garifaldi ile İtalya birliğine çalışmıştır. Cavour 1816 senesinde doğmuş, 1861 senesinde ölmüştür.

Diderot

Meşhur Fransız filozofu Denis Diderot bir bıçakçının oğludur. 18 inci asrın felsefesini hararetle neşre çalışmış olan bu filozof "Fransız Ansiklopedisi„ nin müessislerinden biridir. Mütefekkir, muharrir, münekkit, san'atkâr olan Diderot, zamanının en vergili dehâsı, 18 inci asrın felsefe temayüllerini en iyi izah eden müellifidir. Diderot tarafından bir çok Avrupa prenslerine yazılan mektuplar on sekizinci asır fikirlerinin mükemmel ve canlı bir tablosunu teşkil eder.

Diderot "Piç„, "Aile Babası„ ismindeki dramlarından mada, "Mütevekkil Jak„, "Rameau'nun Yeğeni„ v. s. gibi romanları vardır. Diderot 1713 de doğup 1784 de ölmüştür.

Diderot Rusya İmparatoriçesi Büyük Katerina'nın teveccühüne mazhar olmuş ve İmparatoriçeden kaydı hayatla maaş olmıştır.

HALK SÜTUNU

§ Erzurum'da Palan Döğen mektebi talebesinden 58 numaralı Ahmet efendiye:

— Acıklı haliniz bizi müteessir etti. Bu mektubunuzu şikâyet sütununa dercedeceğimiz gibi ait olduğu makama da aynen göndereceğiz. Müsterih olunuz.

§ Bursa'da hacı Yakup mahallesinde Bulgarya'lı Nuri efendiye:

Bir istida ile yilâyete müracaat et!

§ Burhaniye'nin Çoruk köyünden Musa efendiye:

— İkiz çocukları olanlara nakti mükâfat verilmesi hakkında bir kanun yoktur. Sizin hatırınızda kalan altı çocuklu ailelere yardım edileceğinden galat olsa gerek! Muavenete muhtaç bir halde olanlar belediyelere müracaat ederler. Yardım ederse orası eder.

§ İnegöl'de Çerezci zade Ahmet efendiye:

— İnegöl belediyesine müracaat et. (Himayei etfal) merkezine bir mektupla halini bildir, belki oradan da bir yardım görürsün!

PİLEVNE

Muharriri: Kemalettin Şükrü *Karagözün tefrikası No. 24*

büyük bir fedakârlıktan sonra Paşa olan ve erkânı harbiye reisinin yerine geçen Tevfik Paşadır.

* * *

Rus'lar Pilevne'nin işte bu üç mühim tabyesine, kalenin kilidi olan bu üç mevkie bütün kuvvetleri ile hücum ettiler, abandılar.

Moskof kuvvetlerinin bir kısmı ceneral [İskûblef] kumandasında ve Pilevne'nin arka cihetini almak üzere (Kırışin) tabyesine taarruz etti. Bu tabyeyi miralay Yunus Bey müdafaa ediyordu.

Graviçe tabyesine ise Moskof'ların en maruf ve sayılı kumandanlarından ceneral [Şuldner], ceneral [Vilyaminof] ve daha üç ceneral olmak üzere beş kumandan birden mühim kuvvetlerle hücum etmişlerdi. Çünkü en ehemmiyetli mevki (Graviçe) tabyesi idi. Hafız Paşa tabyesine de hem Rus ecnerallerinden hem de kral ailesi efradından prens[Şamunski] hücum etmişti. Harbi baş kumandan [Gran dük Nikola] idare ediyordu. Rus'ya çarı ise muharebe meydanının ve Rus karargâhının arkasında ufak bir köy kulübesinde harbin neticesini bekliyordu.

Pilevne'nin etrafındaki tabyelere imdada koşan Türk cengâverleri

Gran dük Nikola çara kat'î olarak teminat vermişti:

— Merak etmeyiniz Haşmetmeap, demişti, bu seferki hücumda mutlak surette muvaffak olacağız muhakkak zafer bizim olacak, karşımızda değil Türk'ler, dünyanın en mükemmel ordusu gelse bizim plânımıza karşı duramaz. Bu akşam zatı Haşmetmeabınız burada değil, Pilevne'de, Osman Paşanın evinde yatacaksınız... Emin olunuz!..

Çar, bu teminat ile müsterih ve zafer ile bitecek harbin neticesine muntazır memnun saatler geçiriyordu. Hattâ Pilevne'ye girmek için eşyalarını hazırlatmış, çadırında olan hususî evrakını bavuluna doldurtmuş, mayetine emir vermiş hemen harekete müheyya vaziyat bile almıştı.

Madem ki baş kumandan teminat vermişti, madem ki Moskof ordusunun bütün ceneralları bu gün yapılan taarruza iştirak ediyorlardı, madem ki Rus'lar Türk'lerden on, on beş misli fazla idi ve nihayet elli Türk topuna mukabil beşyüz Moskof topu harıl harıl gülle savuruyordu, bunların karşısında değil insan, değil Türk askeri, değil topraktan bir kale ve tabye, çelikten dıvar olsa dayanamazdı.

Moskof çarı böyle düşünmekte, böyle zannetmekte, böyle inanmakta elbette haklı idi.. Çünkü haksızlığa ve zulme istinat eden ihtiraslı siyasetini yalnız vahşete ve başkalarının vatanına göz dikmeğe hasretmişti. Türk'ün kalbinde yaşattığı vatan aşkına, yüreğinde besleyerek silâhında şanlandırdığı, canlandırdığı yurt aşkına dayanarak yaratacağı harikaların on misli değil, on bin misli Moskof kuvvetine, silâhına karşı koyabileceğinden gafildi.

* * *

— Muharebeden ne haber?

— Henüz bir haber gelmedi Haşmetmeap..

— Ceneral (İskûblef) ne yapıyor?

— Kırışın tabyesini almağa çalışıyor.

— Ceneral Şuldner'den hiç bir ses çıkmadı mı?

— (Vilyaminof) ile beraber Graviçe'yi sıkıştırıyorlar.

— Peki prens Şamunski?

— Hafız Paşa tabyesi çok fazla mukavemet ediyor. En zaif noktamız budur.

Bu muhavere Rus çarı ile Rus orduları baş kumandanı Gran dük Nikola arasında telâş ve heyecan içinde geçmişti. Mecliste harbiye nazırı da hazırdı.

Harbiye nazırı ile baş kumandanının arası eski bir kinin tesiri ile açıktı, Nazır hiç sesini çıkarmıyor, sadece dudakları arasında mel'un bir tebessüm uçuyordu.

Bellidi ki bu harbin, çok büyük ümitlerle bağlandıkları bu harbin zaferle neticelenmesini harbiye nazırı istemiyordu.

Zafer... Baş kumandanın zaferi olacaktı. Halbuki Moskof harbiye nazırı Moskof ordularının mağlup olmasına şahsî düşmanın zafer bulmasından daha fazla arzu ediyordu. Türk'ler vatanları uğruna bin bir mahrumiyetle ölüme atılırlarken Moskof'lar da işte böyle içten içe birbirlerinin kuyusunu kazmakla meşguldüler.

Bilâhara ibretle göreceğimiz ve tarih hakikatleri ile anlayacağımız üzere düşman askerleri içinde neferlerden başlayan birbirini çekememezlik düşmanlık en yüksek rütbeli zabitan ve kumandanlara kadar sirayet etmiştir.

— Bitmedi —

Müdürü mes'ul: Orhan Seyfi — Matbaai Ebüzziya